

מה שרואים מכאן לא רואים משם ..

באשר הוא, וא"כ עלינו לברר מהו המסר העולה כאן? אם מה אנו יוצאים מפר' ויחי? ובס"ד נלבן כאן נקודה שאפשר ודברנו עליה בעבר מזווית אחת, אולם כאן היא תקבל הבט חדש ומקיף שזור בבכיי פרשיית יוסף ואחיו יחד עם אביהם יעקב אע"ה, נקודה מעשית, שכחה ושזורה בחיי הכלל והפרט שכל המרבה לספר הריו"ז משובח. ומכיוון שהמאמר נכתב לע"נ האי גאון וצדיק אמיתי שלא הכירוהו כ"כ, הגה"ק ר' אריה ליבוש בהרה"ק ר' סיני מז'ימיגראד זיע"א בעל הספה"ק אריה שאג עה"ת ומידות נביא מד"ת וממש"כ בשם אביו ובס"ד הם ימליצו כל טוב בעדנו אכ"ר.

סתימה כל כך ארוכה על מה ולמה?

נקודה ראשונה שצריכה ליטוש, פרשתן פותחת ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי ימי יעקב שני חלו שבע שנים וארבעים וקאת שנה: הפרשתן בפתחתה מדגישה כאן משהו קצת מזור שהחיות של יעקב היא במצרים! וכמה? 17 שנה! חיי שהוא חי לפני מגוריו במצרים אינם נכללים בקטגוריה של 'חיות' וכל החיות של יעקב היא בדייקא במצרים ועל כך שם פרשתן ויחי, וא"כ עלינו להבין איזו חיות חדשה קיבל יעקב אע"ה בבירת הגילולים שכתבל?

ישנה נקודה נוספת שידועה לכל אבל כמה שהיא צריכה ליבון וברור זה לא ידוע לכל. רש"י בתחילת פרשתן כותב לנו למה פרשה זו סתומה? מביא רש"י ב' ביאורים א לפי

ברכת שבה והודאה מיוחדת לבוי'ת על שמחת בר המצווה הנפלאה שחנן אותנו בחסד וברחמים. תודה מיוחדת לכל המשתתפים ששמחו והטעינו אותנו בכוחות נפש עצומים. לוקחים לעצמם ברכה מיוחדת חברי כולל מורשה ודעת וקהילת ביהכנ"ס 'הליכות משה' שהשתתפותם הנרחבת שמחה את בתי עד אין קץ. תודה מיוחדת להרה"ג נדב בובליל שליט"א על היוזמה המדהימה והביצוע המקסים. כה יתן וכה יוסיף הבוי'ת שמחות בלב שמח בביתכם עד שיכלו שפתותיכם מלומר די אכ"ר.

1. בנקודת הסיום של חומש בראשית ניצבות שלשה קושיות שיסירו את המסווה מעצם הלזו החבויה ושזורה בפרשיות יגשג ויחי
2. יסוד אומן באמונת ישראל לעולמי עד הנלמדת מהפרשיות הללו מתורתו של האריה שאג זיע"א וכ"כ הדברי ישראל ממודזין [כמו"כ בספה"ק בית עין בסד"ה מאשר שמנה בסוף פרשתן, מומלץ לעיי"ש]
הדקה 99 בספרן של אבות קריבה ובאה אנו כבר עומדים במפתן פתחה - פר' ויחי, רבותינו כותבים לנו לאורך ספר בראשית שכל מה שעבר על האבות הוא יעבור ועובר על עם ישראל וכל הסיפורים אינם איזה מעיישלאך אלא לימוד אמיתי לכל אחד ואחד כיצד להתמודד בחיים, בסערות, לטוב ולמוטב. וכמו שרואים שיעקב ויוסף איזה באיזה צער ויסורים הם היו מלופפים ואם כל זה הם היו תבנית הדפוס להיווצרותו של עם ישראל. אזי גם אנחנו נביט בחיתום הספר המרטיט שמהווה עצם הלזו לכל יהודי

יסוד האריה שאג במסר שיוסף מלמד את כל ישראל לעולמי עד

כל אדם חייו הפרטיים נקלע לסיטואציה של איזה 'ברוך' וכביכול הוא הסתבך, איזה צרה ל"ע. אבל כל זה למרעה עיני ב"ו אולם מה שהקב"ה מסובב בוה את זה הוא לא רואה רק לאחר תהליך רב הוא מבין שכל מה שהתרחש והוא חשב שנסתם עליו הגולל, או הוא מבין היטב שהכל היה לטובתו אבל כעת הוא לא רואה זאת.

ונקודה את חז"ל משננים לנו ללא הרף שאנו נחיה ונשגן כל הזמן שכל מאן דעביד רחמנא לטב עביד. ומה! לא תצאנה הרעות. ובמה שהשי"ת מכה בו עצמו הוא מרפא [כפי הכתוב במאמר של ר' מששון מאוסטרפלייא בענין יצ"מ] ובוה ביארו את דברי הלל במס' ברכות **שבהיותו בדרך שמע הלל קול צווחה בעיר, אמר מובטח אני אין זה בתוך ביתי, ועליו הכתוב אומר משמועה רעה לא יירא נכון לבו בטוח בה'.** והק' המפרשים כיצד הלל העניו מכל אדם התפאר לומר כן שאצלו אין שום סיכוי לצרה? **אלא הביאור הוא שהלל השריש בבני ביתו שאין דבר בעולם שמצווחים עליו כי כל מאן דעביד רחמנא לטב עביד ואין מקום לשום צווחה ולכך אמר הלל שמובטח לו שאי'ז בביתו!** ולכך אומר הכתוב משמועה רעה לא יירא, הכתוב לא אומר שהוא לא ישמע אלא הוא ישמע אבל לא יפחד.

כעת נחזור לתמיהות שנגענו בהם בתחילה וננישבם כמין חומר. שנודע ליעקב אע"ה ע"י בניו שטרף טורף יוסף הוא התבטא כי ארד אל בני אבל שאולה וכו' ורש"י מביא מהתנחומא שסימן היה מסור בידו ששכל זמן שלא ימות א' מבניו בחייו הרי שהוא לא יראה פני גהינם, והנה הגרוע מכל קרה! יוסף איננו! היתה לו חרדה גדולה מכך שמא הוא התחייב גהינם מאיזה טעם שיהיה והכל

שכיון שנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד שהתחילו לשעבדם. דבר אחר שבקש לגלות את הקץ לבניו ונסתם ממנו:

כידוע יש הרבה פרשיות סתומות בתורה אולם פר' ויחי יתירה על כולן שהיא נקראת כהמשך לפר' ויגש בלא שום הפסק כלו' שיש כאן סתימות יחודית שלא קיימת במק"א. ולכך רש"י טורח לבאר לנו מדוע זה כך.

אמנם פרשני רש"י מבארים שהוא הביא ב' ביאורים לסיבת הדבר כי על כל פירוש יש קושיא, שאם הסתימה מחמת פטירת יעקב אז רק מהיכן שהתורה מתארת את פטירתו צריך להיות סתום. וכן אם הסיבה היא גילוי הקץ המקום לסתימה הוא שם ולא בתחילת פרשתו, ויעויין בשפת"ח. בס"ד נלבן כאן נקודה שתבאר לנו את ענין הסתימה לכל הפרשה

ומכיוון שפרשתו היא כהמשך אחד לפר' ויגש נעשה רוורס קל למפגש יוסף ואחיו. בעוד האחים מוכי הלם ותדהמה מהידיעה שהמלך העומד מולם הוא לא אחר מאחיהם שחרצו את גורלו. אומר להם יוסף וְעַתָּה אֶל-תֵּצְעֵבּוּ וְאֶל-יְחֵר' בְּעֵינֵיכֶם כִּי-יִמְכְּרֶתֶם אֹתִי הַנֶּהָה כִּי לְמַחְלָה שְׁלַתְנִי אֱלֹקִים לְפָנֶיכֶם: יוסף מזכיר את שם הבור'ת במידת הדין על אף שלכאורה לאחר שהתחוויר כל ענין המכירה לטובה הרי שהיה לו להזכיר את הקב"ה במידת הרחמים, ודאי שישנו ענין כביר מאוד אצל יוסף שהוא בא להדגיש כאן לאחיו, ותכף נראה שאף ליעקב אע"ה ולכל אחד מכלל ישראל לעולמי עד את הכל במידת הדין ולא בשם המורה על רחמים וחסדים. ואנו מאוד סקרנים לדעת מה יוסף רוצה ללמד אותנו בזה. **תמיהה זו מעלה האריה שאג יזע'א** וא"כ יש לקלף את המסווה מעל פרשה סתומה זו עפ"י דבריו הק'

בגזירת א-ל דעות.

כשיוסף התוודע לאחיו ואז הוא אומר מהרו לאבי והודיעוהו שִׁמְנֵי אֱלֻקִּים לְאֶדֶן לְכָל־מִצְרַיִם רָדָה אֵלַי אֶל־תַּעֲמֵד יַעֲקֹב אַע"ה שומע את הבשורה המרנינה ותוֹהֵי רוּחַ יַעֲקֹב אָבִיהֶם: ואז הוא קם ונוסע עם כל משפחתו העניפה לבאר שבע ושם הקב"ה מתגלה אליו במראות הלילה אֲנֹכִי אֶרְךְ עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶה גַם־עִלְיָהּ וְיוֹסֵף יֵשִׁית יְדָן עַל־עֵינַיִךְ

דא רוא דקריאת שמע ווה'ק מה רוז הסודי?

כידוע היה ליעקב אע"ה פחד עצום לרדת מצרימה הוא כבר ראה בעיניו את כל הגלויות ואת כל השיעבוד שיתחילו מרדתו לשם, אמנם הוא לא יכול היה למנוע זאת והכל בגזירת עליון אבל הוא התמלא עגמת נפש על מה שהולך להיות. וכאן הקב"ה הוציאו מהעצבות הזו במשפט צופן אֲנֹכִי אֶרְךְ עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶה גַם־עִלְיָהּ וְיוֹסֵף יֵשִׁית יְדָן עַל־עֵינַיִךְ.

להוריד ולעלות כולנו מבינים היטב. אבל מה נכנס כאן השתת ידי יוסף על עיני יעקב? פרשני המקרא ביארו בכוננת הכתוב שיוסף ידאג לו למחסורו במצרים. ביאור זה הוא קצ"ע וכי זה מה הדאיג את יעקב מי ידאג לו שם, מי שדאג לו בארץ כנען ידאג לו במצרים, בפרט שע"פ בנו ישק כל דבר, לכאורה זהו ביאור דחוק.

מביא האריה שאג בשם אביו לבאר את כוננת המקרא עפ"י המבואר כוזה'ק וְיוֹסֵף יֵשִׁית יְדָן עַל־עֵינַיִךְ דא רוא דקריאת שמע! ההשתת ידי יוסף על עיני יעקב זהו סוד קר"ש! מהו סוד קר"ש? מבואר במס' ברכות שרבינו הקדוש היה קורא קר"ש היה מעביר ידו על עיניו. וכן נפסק בטור ובשו"ע או"ח סימן סא' נותן ידיהם על פניהם וכמבואר שם שלא יסיח דעתו מכווננת המצווה.

אולם בספה"ק מבואר באופן נרחב שענין הנחת היד על העינים באמירת קר"ש, באה

להחדיר לאדם שכלל מה שקורה עמו בין עם זה נראה מידת הדין ובין עם זה מידת הרחמים הכל הוא ממקור הרחמים והכל אחד לטובה. ולכך אומר לנו הקב"ה שמע ישראל דעו לכם בני הווי"ה מידת הרחמים, אלוקינו מידת הדין שניהם ביחד זה הווי"ה אחד זהו אחדות גמור הכל ל-ט-ו-ב-ה! ולכך אנו מניחים את היד לאמר אין אנו מביטים בעיני בשר האם זה טוב או רע, פשוט אנו לא נבין כלל מה טוב ומה רע. מיהו הידוע מה טוב ומה לא, זה רק הווי"ה וכל מה שהוא עושה הכל לטובה!

בס"ד כעת יתחווירו כל השאלות כמין חומר. ליעקב אע"ה היה הרבה עגמת נפש אם כל מה שהיה נראה כטרף טורף יוסף ולאחמ"כ עם ההכרח לרדת למצרים. הקב"ה בא ליעקב אע"ה ומלמד אותו ואותנו ויוסף ישית ידו על עיניו אין כל מקום לעצבות או עגמת נפש. כל מה שעבר עליך ועובר עליך ויעבור עליך ועל בניך זה הכל ממקור הטוב והרחמים הכל לטובה ממש. היכן אתה רואה את זה? מי-ו-ס-ף! מיוסף אתה רואה שכל המכירה שלו וכל מה שהוא עבר זה הכל אֱלֻקִּים חֲשֵׁבָה לְטֹבָה לְמַעַן עֲשֶׂה פְּיֹם הַיָּהּ לְהַחֲיֵת עַם־רַב . וכך אומר הקב"ה ליעקב יוסף הוא המלמד למה שאנו קוראים ומכוונים בקר"ש שהכל הוא אחד הווי"ה ואלוקים הכל ממקור הרחמים. ובכך אין מקום לסרך של עגמת נפש.

[א"ה בכך ניתן לבאר מדוע שנפגש יעקב עם יוסף הוא קרא קר"ש. מפני שכל התרחשות המפגש היא קריאת שמע חי ומוחשי שרואים שהווי"ה ואלוקים הכל אחד ממקור הרחמים] ביאור זה מבאר מה שהוקשה לשון המקרא אחר התגלות השי"ת ליעקב שירד למצרים לשון הכתוב הוא וַיָּקָם יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּשְׂאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־יַעֲקֹב אֲבִיהֶם וְאֶת־טַפָּם וְאֶת־נְשֵׂיהֶם. יש כאן משמעות של קימה מחודשת שכאן מתחילה נסיעה חדשה, לכאורה יעקב כבר היה באמצע הדרך ועצר בבאר שבע בדרך למצרים, וכי בכל מקום

ונסתלקה ממנו שכינה. זהו אחד הסודות שנשארו כמוסים בחומש בראשית. אולם אפשר בדרך זו לאחר שיעקב אע"ה ראה שכל מה שמתרחש על כל יהודי הכל בסוף לטובה. רצה הטאטע הרחום שהקב"ה יגלה לכל יהודי גם כאשר עוברים עליו ח"ו המים הזידונים שיראה את התכלית שהכל לבסוף לטובה כבר בשעה שמציפים את ראשו גלים עכורים, ובכך יהיה לו כח איתן לעמוד בכך.

ועל כך נסתלקה ממנו השכינה, מפני שאם יראה האדם מתחילה את הסוף שהכל טוב על אף שיעברו עליו גלים עכורים לא יהיה לו נסיון בזה ותתבטל הבחירה. ולכך ע"י האמונה של 'ואמונתך בלילות' שהכל חשוך ולא רואים קצה אור ובכ"ז מאמינים באמונה שלימה שכל מאן דעביד רחמנא לטב עביד אוי זוכים שהכל מתהפך לטובה. [זהו מה שמכונה בכל הספרים להמתיק את הדינים **בשרשם**] עד שראיתי שאכן הדברי ישראל ממודזיץ זיע"א בכך מבאר את המקרא וברוך שכיונתי לכך.

[ובענין זה אני ממליץ לכל אחד לעיין בדברי הבת עין זיע"א בסוף פרשתן בד"ה מאשר שמנה לחמו, וכידוע שהלימוד והעיון בכך מסוגל לישועות רבות עפ"י המלצת הרה"צ אלימלך בידרמן שליט"א]

בד"א את יסוד הדברים שכותב האריה שאג, ניתן לומר שהוא יישם זאת בכל ימי חייו הלכה למעשה צהלתו בפניו והוא התייסר כל ימיו עם כל זה שנודע לבלע מופת וגאון עצום אבל באמונה בלתי נתפסת עבד את בוראו.

בס"ד ניתן להפטיר שאנו יוצאים מספרן של אות עם מטען רב עוצמה ראשון במעלה בסוד אמונת ישראל, שלא קיימת במק"א. כולנו תפילה שהש"ת לא ינסה שום יהודי. אבל עם זאת תמיד אנו נשנן את מה שהקב"ה באמצעותו פרשיית יוסף שנבחר להיות מז' רועים ולא בכדי. יוסף הוא המלמד להידבק בקוב"ה בכל מצב זהו חלק נכבד במידת היסוד. ושנזכה כולנו במהרה ל'פקוד יפקוד אלוקים אתכם שניגאל תכף ומיד בלי להיות אכ"ר. נכתב ביום י' בטבת תשפ"ג.

שהוא יעצור התורה תתאר זאת ויקם יעקב וכו'? אולם לפי"ד האריה שאג יתחוררו הדברים כמין חומר מכאן יעקב נסע בחדווה ובצהלה התברר לו יסוד אמונת ישראל לו ולצאצאיו לדורות כיצד להיבט על כל מאורע. זו היתה קימה שאין שניה לו ואולי הקימה שהיא אב ואם לכל הקימות של כל יהודי באשר הוא בכל מה שעובר עליו.

כעת יתורצו התמיהות הראשונות, תמהנו מדוע חיותו של יעקב המה השנים שחי במצרים, תמהנו גם מדוע הפרשה סתומה מאין כמוה מראשיתה ועד סופה עם כל מה שרש"י מנסה לבאר 'הסתום' רב על הנגלה... עפ"י מה שנתבאר כאן יעקב אע"ה קיבל התחדשות עצומה בהיבט של החיים שכל מה שעבר ויעבור על בניו לא ניתן למדידה בעיניים ובחשיבה של ב"ו. הכל מסובב מלמעלה ואין רע יורד מלמעלה אלא בסוף הכל רחמים גמורים הוא קיבל פרישקייטי חדש לחיים אמנם זה היה 17 מתוך 130 אבל היה לו אושר עצום שאכן כל מה שיהיה בגלויות עם בניו לבסוף הכל יתבאר כמראה השמש בצהרי היום - רק טוב!

ולכך הפרשה סתומה מתחילה ועד סוף ללמדנו שבתוך כל הסתימה הזו יש בוס שמנווט את המהלכים שיהיה לנו רק טוב גם אם אנו לא רואים. ולכך לא סתמו את הפרשה דווקא שביקש לגלות את הקץ וכיו"ב שאז היינו חושבים. רגע, עד עכשו הבנו, מה קרה פתאום שאנו לא מבינים? לא, אנחנו לא מבינים לא בהתחלה ולא בסוף מה אנחנו כאן יודעים? **ויוסף ישית ידו על עיניו!**

ולמותר לבאר את תמיחה האריה שאג בכך מובן היטב מדוע יוסף אמר לאחיו בשם מידת הדין שהקב"ה חשבה לטובה, מפני שזה המסר שיוסף בא ללמד אותנו האחדות של מידת הדין שהיא ממקור הרחמים.

בענ"ד רציתי בדרך זו לבאר את המאורע הסתום של ביקש יעקב לגלות את הקץ